

Öltönyök — aprócikkek

A Mértékutáni Szabó Ktsz tavaly óta működik jelenlegi formájában, akkor váltak le részlegai a Szegedi Szabó Ktsz-től. Az átalakulás eredményesnek bizonyult, hiszen munkájukkal közel 6 és fél millió forint termelési értéket, divatos öltönyöket hoztak létre. A divatos öltönyöket készítő szövetkezet nyeresége elérte a 130 ezer forintot, ami számottevő, ha figyelembe vesszük, hogy 1965-ben a részlegnek jelentős veszteséggel zárták az évet.

Iratrendező készüléket, bordízmű szegeket, gyermekjátékokat, háztartási cikkeket és fodrászati kellékeket készített a Siketek és Csökkent Munkaképességűek Szövetkezte. Az előzőkhöz hasonlóan tavaly is eredményesen gyártották az apró, de hasznos árucikkeket — mintegy 11 millió 664 ezer forintot hozott a közös pénztárba, a nyereség elérte a 460 ezer forintot. A 254 tagú szövetkezet idén 2 millió forintért üzemházat vásárol a Cserepes soron.

Automatizált törpe vízmű

Automatizált törpe vízművet tervezett Béres Antal, az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság gépészeti tervezője. Szegedi Kálmánnal, a Szegedi József Attila Tudományegyetem Fizika-Kémiai Intézete elektrotechnikusával közösen. Az újításuk alapján készülő törpe vízműhöz nemcsak kezelőszemély, hanem — víztorony, vagy hidroglobusz is felesleges.

Az új módszer alapján — a vízvezeték-hálózatot ellátó egyetlen nagy szivattyú helyett — összekapcsolt kis szivattyúk látják el ugyanazt a feladatot. Ezeknek a

működését fotodiódás, illetve elektronikus készülék vezérli, amely mindig annyi szivattyút kapcsol a vezetékhálózatra, amennyit a változó víznyomás, tehát a mindenkori vízszükséglet megkíván. Az új típusú törpe vízmű terve, illetve működő modellje már elkészült, s jól működik. Rövidesen Csongrád megye számos községében építenek ilyen törpe vízművet. A számítások szerint például egy 1500 személyt ellátó kis vízmű építési költsége 490 000 forint, szemben a hidroglobuszos vízmű 820 000 forintos költségével.

Öten Csongrád megyéből Kubába

A testvéri szolidaritás jegyében a közeljövőben fiatal magyar mezőgazdasági szakemberek utaznak Kubába. Segítségnyújtást a kubai népek a szocialista mezőgazdaság megszervezésében, fejlesztésében. Az egyéves munkára Csongrád megyéből öten mennek. Útra készül Tóth Ferenc állattenyésztési szakos mérnök, a megyei tanács vb mezőgazdasági osztályának tanulmányi felügyelője, dr. Szászvári Iván állatorvos, a Hódmezővásárhelyi Mesterséges Megtermékenyítő Főállomásról, Gitai Kálmán, a hódmezővásárhelyi Ságvári Tsz állattenyésztési technikus, Halász Bálint kertészeti mérnök, a makói Kossuth Tsz-ből és Gyóri János kertészeti technikus, a Mindszenti Lenin Tsz-ből.

Szegedre készülnek

A simontornyai Vak Botyán általános iskola VIII/b osztályának több mint 30 tanulója tíz napos nyáreleji kirándulásra készül Szegedre. Mint Gáncsov Károly tanár leveléből értesültünk, a simontornyai úttörők különös érdeklődést tanúsítanak a nyaranta Szegeden megrendezett kulturális és sportesemények iránt.

A beteg panasza

„Március 6-án szájsebészeti kezelésre mentem az SZTK szakrendelőbe. Tudtam, hogy hétfői napon 12-től délután 2-ig rendelnek, éppen ezért már 12-kor a helyszínen voltam. Ott elvették a beutalómat, megkaptam az injekciót és türelmesen várok, hogy

majd szólítanak. Másfél óra múltán azonban már fogytán volt a türelmem és bekopotam. Ráged hangon utasítottak rendre, hogy várjak a hívásra. Közben később érkezett beteget is becsőltottak, énram azonban a rendelési idő alatt már nem került sor. A főorvos távoztával észrevételt tettem, hogy hiábavaló volt a több mint két óras várakozás. Erre azt kaptam válaszul, hogy a rendelő alkalmazottai sem tudnak minden beteget fejben számon tartani. „holnap is lesz rendelés”. „Aradi Jánosné, Szeged, Cserje sor 3. szám alatti lakos leveléhez hasonló több panasz is érkezett mostanában szerkesztőségünkhez az SZTK rendelőintézetben esetenként észlelt nem éppen emberséges magatartásról. Különösen furcsa a beteg hiábavaló várakoztatása és végül a következő napra való rendelése akkor, ha mint levelírónk esetében is, a kezelést azzal, hogy injekciót kapott, tulajdonképpen megkezdték.

Rossz szén

Kovács Lászlóné, Szeged, Bocskai utca 14. szám alatti lakos arról írt, hogy hat év óta hídasi brikettet használ tüzelvénynek. Nagyon megkedvelte, azonban a múlt őszén vásárolt 20 mázsás tétel elvette a kedvét ennek a szénfajtának a használatától. „Példátlannal rossz minőségű, nehezen ég, nem melegít, a szenes kamrában szétporlik. Csak úgy tudom használni, hogy keveréknek 5 mázsa 79 forintos szénét vásároltam. Nagyon furcsának tartom, hogy egy jól bevált és minőségileg sem kifogásolható termék egyik évről a másikra ennyire hátrányosan megváltozzon. Panaszomat ma is bizonyítani tudom, mert hiszen a 20 mázsa brikett nagyobb része még mindig felhasználatlanul a szeneskamrámban van.”

Túlméretezett pedagógusképzés?

Válasz egy kérdésre

Az elmúlt hetekben lezajlott tömegmértű beszélgetéseken sok értékes gondolat, kérdés, javaslat és tanács hangzott el a jelöltekhez, a gyűlések előadóihoz. Erdemesek ezek a gondos összegyűjtésre, megvizsgálásra, hogy a megvalósítható, közhasznú tanácsokat az arra illetékes helyeken kiviteleshessék. *Vannak olyan kérdések, gondolatok is, amelyek választ várnak, vagy vitára szorulnak.*

A népességi hullámlás

Egy kérdés több helyen — főként pedagógusok körében — azonos indítékból hangzott el. „A pedagógus munkaerő hogyan alakul a demográfiai csúcs és a demográfiai mélypont idején?” A kérdés világos. Közérthetően ez annyit jelent, hogy a nagy hullámlás, amely kialakul a tanulói létszámban, nem vezetett végeredményben pedagógus munkaerő felesleghez. Más szóval: nem okoz-e pedagógus munkanélküliséget hazánkban. Az alapos helyzetismeretből származó és jogos kérdés nem hagyható figyelmen kívül.

Nem lenne megnyugtató az a rövid válasz, hogy nem okoz munkaerő felesleget a tanulói létszám nagy hullámlása, és nincsen hazánkban pedagógus „túlképzés”. Igaz, ez a hullámlás igen nagy. Például az iskolás létszámcsúcs — országosan — egy millió 472 ezer fő lesz, a minimális pedig majd később egy millió 50 ezerre csökken. Ez Csongrádban és Szegeden is némi eltéréssel, de azonos tendenciákat mutat. Ez a hullámlás azonban nem idéz elő pedagógus felesleget. (Nem azokról a végzett pedagógusokról van szó, akik ma sem a szakmájukban dolgoznak, mert nem akarnak elmenni a városokból a faluba, vagy tanyai iskolába. Ezek részére nem biztosított munkahelyet az állam, s ez egészen természetes is. A gyakorló pedagógusról van szó a téma kapcsán.)

Kevesebb megterheléssel

A demográfiai csúcs csökkenése kiegyensúlyozottabb oktatási munka kifejlődését segíti elő. Helyenként jelenleg rendkívül nagy a pedagógusok megterhelése. Gyakori, hogy szám szerint is nagy létszámú tanulócsoporthoz kevesebb pedagógus áll rendelkezésre, mint a gyerekek számához. Ez a helyzet nemcsak a tanulócsoporthoz, hanem a tanulócsoporthoz képest csökkentsék, kettéválásszák, s csökkenjen a nagy túlórázás is. Külön kezelhetik majd — ott, ahol indokolt a fenntartása — a levelező és

esti tagozatokat az általános és középiskolákban. Növekszik viszont a napközi otthonos tanulók száma, illetve az igény, amit jobban ki kell majd elégíteni a következő években. Ehhez megfelelő számú és képzettségű szaktanárra, nevelőre lesz szükség.

Méginkább előtérbe kerül a falusi és tanyai általános iskolák szaktanári munkájának javítása, s itt is a színvonal közelítése a kitűnő városi iskolákhoz. Hozzávetőlegesen ehhez, hogy a nyugdíjkorhatárt elért pedagógusok száma is növekszik. A következő években is sok hatvan évét, illetve ötvenöt évét betöltött tanár megy el a katedrálról és kezdi meg nyugdíjasként jól megérdemelt pihenését.

Nincs felesleg

Ez már önmagában is elégséges bizonyíték arra, hogy a demográfiai csúcs és minimum nem okoz állásgondot a pedagógusoknál. Vagyis nem idéz elő munkaerőfelesleget. Semmivel sem érdekeltenebb azonban, hogy a pedagógusképzés nálunk nem pillanatnyi szükségletek és hangulatok hatására került megtervezésre. Nem a demográfiai csúcs figyelembevételével határozták meg a pedagógusképzést a korábbi években sem. Ha ez történt volna, akkor most és a következő időszakban valóban számolhatnánk pedagógus munkaerőfelesleggel.

Most egyelőre nagyobb idő- és energiabeli igénybevétellel tudjuk megoldani a közoktatási feladatainkat az általános és középiskolákban. (A heti óraelfoglaltság igen nagy, sok helyen eléri a heti 40 órát, sőt többet is.) Ez abból ered, hogy a beiskolázottak száma növekedett, viszont a pedagógusképzést nem annak megfelelően tervezték az állam. Így szerencsére nincs és nem volt túlméretezés a szaktanári képzésben.

Minőségi változások

Az eddigiekből következik, hogy oktató, nevelő mun-

kánkban a következő évek nagyobb jelentőségű változást hoznak. A munka minősége, a minőség igénye változik, s ez az egyik legfontosabb mozzanat. Tehát a megterhelés folyamatos csökkentése alkalmat nyújt arra, hogy elmélyültebb, intenzívebb, sokoldalúbbá és kvalifikáltabbá váljék a szaktanári munka. Nagyobb lehetőség nyílik arra, hogy kisebb tanulócsoporthoz a gyerekek képességeit, hajlamát vizsgálva jobban ki tudjuk hozni belőlük tényleges tudásukat és megfelelőbben orientáljuk őket hajlamaik, képességeik alapján. Ezáltal lehetőség kínálkozik arra is, hogy a modern pedagógia nagyon nehezen fejlődő és sok-sok küszködéssel kimunkált egy-egy új vonása, mozzanata meghonosodjék több helyen, több iskolában. Az egyéni adottságok, pedagógiai felkészültség kibontakoztatásához jobb feltételeket teremt a következő években kialakuló helyzet. Ez nemcsak pedagógusok körében hoz kedvező változást, hanem általuk az egész társadalomban.

Egészséges szelekció

Ez a helyzet összefügg azokkal is, hogy egy-egy megüresedő helyre nagy és erőteljes pályázók közül kerül ki a legjobbj. Már most is érezhető ez az egészséges verseny. Például a Szegedi Tanárképző Főiskola gyakorlati iskolájának egyik megüresedett tanári állása anynyi pályázót vonz, hogy csaknem két tantestület is kitelne belőle. Közülük kell kiválasztani a legmegfelelőbbet.

Nem az áthelyezés rendszere dominál majd, hanem az állások pályázat útján kerülnek betöltésre. Ez a körülmény csak növeli a jók, kiválóak előnyét, mint ahogyan hátrányosabb a gyenge képzettségű, felszínesebb nevelőkre. Ez is a minőségi változás irányába hat majd, tehát növeli az általános és középiskolai tantestületek munkájának értékét.

G. D.

L'ORFEO

Monteverdi operájának szegedi bemutatója elé

A zenetörténet egyik legcsodálatosabb alakja, a 400 évvel ezelőtt, 1567 tavaszán született Claudio Monteverdi emlékének hódol a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zene- és Énektanárképző Szak Szegedi Tagozata és a Szegedi Zeneművészeti Szakiskola, amikor március 22-én, szerdán este 8 órai kezdettel bemutatja a nagy zeneszerző első operáját, a zeneirodalom első nagy zenedramáját, az Orfeo-t.

Monteverdi zeneszerzői pályafutása a reneszánsz-barokk fordulópont idejére esik. Ő az, aki végső magaslata emeli a madrigalzenét, s ugyanakkor elindítja diadalmas útjára az új műfajt, az operát. Ő a színpadi zene első nagy géniusza, az első nagy tragikus.

Amikor zenéjét akarjuk jellemezni, eltörpülnek a szavak, mint ahogyan némán csodáljuk Tizian festészetét vagy Michelangelo szobrait. Zenéje a mélységek és a magasságok költészete. Utólrhetetlen pompával és fenséggel festi meg a győzedelmeskedő, reneszánsz ember alakját, de ma is velőke hasító az a fájdalom, ami tragikus hangvételű műveiből árad.

A jubileum alkalmával bemutatásra kerül — Szegeden soha, Magyarországon mindössze egyszer játszott — opera cselekménye a közismert Orpheus-mitosz. S hogy a szöveg és a zene kapcsolata tökéletes maradjon, eredeti szöveggel adja elő a művet a főiskolai tagozat és a szakiskola hallgatóiból alakult ének- és zenekar, Joó Csilla ének művész-tanár, illetve az ének-tanzak hallgatóinak közreműködésével.

Monteverdi idejében még nem készítették el a zeneszerzők műveik partitúráját, hanem csak a karmester osztotta ki elképzelései szerint a szólamokat a rendelkezésre álló zenekar tagjai között. Az Orpheus sem kivétel. Csupán az könnyíti meg a kutató munkáját, hogy fennmaradt, milyen hangszerek játszottak az 1607. farsangján a mantovai Gonzaga-udvarban bemutatott „favola pastorale”-ban. A hangszereket az eredeti apparátus — három orgona, két csembalo, vonósok, lantok, pozanok, trombiták stb. — figyelembe vételével e sorok frója készítette el. Munkájában nagyon ügyelt arra, hogy stílushű legyen, de arra is, hogy ne muzéalis jellegű zenét halljon a közönség.

Vántus István

HÚSVÉTRA

órát, divatékszert, fényképezőgépet

a Kárász utcai AJÁNDEKBOLT-ból